

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 27 juni 2006 (24.7)
(OR. en)**

11005/06

**UEM 120
ECOFIN 235**

FÖLJENOT

från: Jordi AYET PUIGARNAU, direktör, för Europeiska kommissionens
generalsekreterare

mottagen den: 26 juni 2006

till: Javier SOLANA, generalsekreterare/hög representant

Ärende: Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet,
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och
Europeiska centralbanken: Tredje rapporten om de praktiska
förberedelserna inför den framtida utvidgningen av euroområdet

För delegationerna bifogas kommissionens dokument – KOM(2006) 322 slutlig.

Bilaga: KOM(2006) 322 slutlig

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 22.6.2006
KOM(2006) 322 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN, REGIONKOMMITTÉN OCH EUROPEISKA CENTRALBANKEN**

**Tredje rapporten om de praktiska förberedelserna inför den framtida utvidgningen av
euroområdet**

[SEK(2006) 785]

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	3
2.	LÄGET I FRÅGA OM FÖRBEREDELSENA PÅ NATIONELL NIVÅ.....	3
2.1.	Förberedelserna i Slovenien	3
2.1.1.	Allmänt.....	3
2.1.2.	Den finansiella sektorn och företagen.....	4
2.1.3.	Offentlig förvaltning	5
2.1.4.	Konsumenter och allmänheten	5
2.1.5.	Slutsats	6
2.2.	Förberedelserna i de andra medlemsstaterna.....	6
2.2.1.	Nationella måldatum för antagandet av euron.....	6
2.2.2.	Övergripande ram för de praktiska förberedelserna	8
2.2.3.	Förberedelser som rör den finansiella sektorn eller övergången till eurokontanter	8
2.2.4.	Förberedelser som påverkar företagen i allmänhet.....	9
2.2.5.	Behov av avtal med detaljhandlare och konsumenter om stabila priser	10
2.2.6.	Offentliga förvaltningar	11
2.2.7.	Kommunikationsverksamhet.....	11
2.2.8.	Slutsats	12
3.	DEN ALLMÄNNA OPINIONEN I DE NYLIGEN ANSLUTNA MEDLEMSSTATERNA	12
	ANNEX 1 - Preparations at Community level.....	14
	ANNEX 2 – List of relevant changeover characteristics.....	17
	ANNEX 3 – Table: State of practical preparations (June 2006).....	19
	ANNEX 4 - Euro coins designs of the future national sides of Slovakia.....	29
	ANNEX 5 - State of public opinion in the recently acceded Member States.....	30

Tredje rapporten om de praktiska förberedelserna inför den framtida utvidgningen av euroområdet

1. INLEDNING

Euroområdet består för närvarande av tolv av EU:s medlemsstater. För att en medlemsstat skall kunna anslutas till euroområdet krävs det att konvergenskriterierna enligt Maastricht, som anges i EG-fördraget, är uppfyllda. I de regelbundna konvergensrapporterna bedömer kommissionen och Europeiska centralbanken (ECB) i vilken utsträckning de olika länderna har uppfyllt de formella krav som gör det möjligt för dem att införa euron.¹ Danmark och Förenade kungariket har ett fördragsfäst specialundantag, medan resterande elva länder är ”medlemsstater med undantag”², som förväntas införa euron så snart de nödvändiga villkoren är uppfyllda.

För att euron skall kunna införas krävs inte enbart att inträdeskriterierna är uppfyllda utan även noggrann planering och omfattande praktiska förberedelser, där såväl den offentliga och den privata sektorn som den breda allmänheten är delaktiga. Kommissionen har åtagit sig att regelbundet – minst en gång per år eller närhelst så är motiverat av särskilda händelser – rapportera om läget i fråga om dessa förberedelser. Rapporterna om de praktiska förberedelserna är inte kopplade till konvergensrapporterna. Den första och andra rapporten om de praktiska förberedelserna för den framtida utvidgningen av euroområdet³ antogs i november 2004 respektive 2005.

Med tanke på att euroområdet sannolikt kan komma att utökas med Slovenien den 1 januari 2007 utfärdas denna rapport tidigare och särskild vikt läggs här vid de pågående förberedelserna i denna medlemsstat. I rapporten behandlas också mer allmänt läget i fråga om de pågående praktiska förberedelserna på nationell nivå. Förberedelserna på gemenskapsnivå sammanfattas i bilaga 1.

2. LÄGET I FRÅGA OM FÖRBEREDELSENA PÅ NATIONELL NIVÅ^{4 5}

2.1. Förberedelserna i Slovenien

2.1.1. Allmänt

Slovenien planerar att införa euron den 1 januari 2007.

¹ Kommissionens senaste konvergensrapporter antogs den 16 maj 2006 på begäran av Litauen (KOM(2006) 223) och Slovenien (KOM(2006) 224). Kommissionen kommer att utfärda nästa regelbundna konvergensrapport under hösten 2006. ECB:s konvergensrapport antogs den 15 maj 2006 på begäran av Litauen och Slovenien.

² De tio länder som blev medlemmar i Europeiska unionen den 1 maj 2004 fick status som medlemsstater med undantag i kraft av artikel 4 i anslutningsfördraget. Sverige blev en medlemsstat med undantag i maj 1998.

³ KOM(2004) 748 av den 10 november 2004 och KOM(2005) 357 av den 4 november 2005.

⁴ Enligt information som inkommit fram till den 9 juni 2006.

⁵ Se även bilaga 2 som innehåller en sammanfattning över vissa relevanta aspekter av övergången samt bilaga 3 som innehåller en översikt över läget i fråga om förberedelserna i de berörda medlemsstaterna.

Sloveniens övergripande plan för införandet av euron antogs av Sloveniens centralbank och den slovenska regeringen i januari 2005 och uppdaterades den 2 februari 2006. Denna plan omfattar ett ”big bang-scenario”, där perioden med dubbel cirkulation förlängs till 14 dagar i stället för 7 dagar som det ursprungligen var planerat.

2.1.2. Den finansiella sektorn och företagen

När det gäller kontantövergången kommer detaljhandlarna bara att ge tillbaka växel i euro från själva eurodagen.⁶ De närmare villkoren för förhandstilldelning⁷ har fastställts, nämligen att förhandstilldelningen av euromynt kommer att inledas den 1 september 2006 och av eurosedlar den 11 december 2006. Förhandstilldelningen av mynt och sedlar i euro till företag och detaljhandlare beräknas ske från och med den 1 respektive 11 december 2006. Företag och detaljhandlare kommer att få färdigpaketerade myntsatser som innehåller en lämplig uppsättning valörer för de första kontanttransaktionerna. 150 000 startsatser med mynt kommer att finnas tillgängliga på affärsbankerna för allmänheten från och med den 15 december 2006. Detta relativt låga antal startsatser kan med fördel utökas för att förse fler hushåll med euromynt före den dag då euron införs.

Under den senare delen av 2006 kommer banksektorn att uppgradera programvara och bankomater så att uttag av sedlar i den inhemska valutan tolar endast är möjligt till och med den 31 december 2006, medan endast 10- och 20-eurosedlar kan tas ut från och med den 1 januari 2007. Enligt de nuvarande beräkningarna kommer eurosedlar endast att kunna tas ut i 60–70 % av bankomaterna från och med den 1 januari 2007, och det krävs därför ytterligare insatser för att i god tid uppnå en fullständig omställning. Man bör också se till att bankernas öppettider utökas i anslutning till eurodagen. Det behöver även vidtas särskilda åtgärder för att hantera det enorma inflödet av nationella kontanter under de första dagarna efter införandet av euron.

När det gäller affärsbankerna kommer fredagen den 29 december 2006 att vara den sista arbetsdagen i tolar. Från och med den 30 december 2006 till den 2 januari 2007 kommer bankerna inte att utföra några kundtransaktioner utan förbereda omställningen av sina system för att kunna godta kontanta och icke-kontanta eurobetalningar från och med den första arbetsdagen 2007. Enligt lagen om dubbel prismärkning i tolar och euro, som trädde i kraft den 26 november 2005, är dubbel prismärkning för varor och tjänster obligatorisk sedan den 1 mars 2006. Fram till dess att konvergenskursen har fastställts oåterkalleligt används ERM:s centralkurs i stället för omräkningskursen. I lagen fastställs ett stort antal undantag till kravet på dubbel prismärkning, t.ex. för bensinstationer, småföretag och jordbrukare som säljer till slutanvändare, för kataloger, för försäljning av kött, fisk och bröd, böcker och andra tryckta produkter samt för varuautomater.

När det gäller kapitalmarknadernas övergång innehåller den nationella övergångsplanen närmare detaljer om omräkning av aktiekapital, redenominering av säkerheter och förändringarna i den bolagslag som håller på att utarbetas för närvarande.

⁶ Med eurodagen avses den dag när sedlar och mynt i euro införs i en viss medlemsstat. Enligt ”big bang-scenariot” sammanfaller införandet av eurokontanter med införandet av euron som valuta.

⁷ Med förhandstilldelning avses de nationella centralbankernas distribution av sedlar och mynt i euro till kreditinstitutet före den dag då euron införs. Med förhandstilldelning till tredje part avses kreditinstitutens distribution av förhandstilldelade sedlar och mynt i euro före den dag då euron införs till detaljhandlare och andra företag samt eventuellt också till den breda allmänheten.

2.1.3. Offentlig förvaltning

Förslaget till lagen om införandet av euron sändes till ECB för samråd den 3 maj 2006. Denna lag kommer bl.a. att innehålla bestämmelser om övergången till euron, fastställa perioden med dubbel cirkulation och perioden för växling av sedlar och mynt i tolar till euro samt reglera omräkningen av statsskulden. I december 2005 antogs ändringar i lagen om löneskatt och i april 2006 ändringar i lagen om Sloveniens centralbank, lagen om betalningstransaktioner, lagen om mindre lagöverträdelse samt bolagslagen. Ett ändringsförslag till lagen om ställande av säkerheter lades fram för parlamentet i april 2006. Skattefrågorna kommer att behandlas i en särskild genomförandeförordning. I denna förordning kommer det bl.a. att fastställas vilken valuta som skall tillämpas i de inkomstdeklarationer som skattebetalarna måste lämna för taxeringsperioder före det datumet. Det bör säkerställas att såväl skattebelopp som andra monetära belopp (t.ex. i bestämmelser som gäller social trygghet) justeras till förmån för medborgarna när de anpassas till lämpliga belopp, så att man kan vara ett föredöme för företagen med tanke på prisstabiliteten.

För att undvika att det råder stor tillgång på nationell valuta omedelbart före den dag då euron införs, kommer utbetalningsdagen för pensioner, som normalt betalas ut kontant, att tidigareläggas från den 29 december till den 22 december 2006.

Utformningen till euromyntens åtta nationella sidor har valts ut. Eftersom Slovenien inte har något nationellt myntverk, kommer euromyntet att produceras utomlands. Finlands myntverk har utsetts till att vara tillverkare. I februari 2006 undertecknade den slovenska finansministern ett samförståndsavtal med medlemsstaterna i euroområdet och Europeiska kommissionen angående produktionsstart för euromyntet samt de förberedelser som skall göras före produktionsstart.

2.1.4. Konsumenter och allmänheten

För att undvika prisökningar vid införandet av euron övervakar Sloveniens konsumentorganisation prisutvecklingen inom detaljhandelssektorn för särskilda varor och tjänster i samarbete med Republiken Sloveniens statistikbyrå. Organisationen har tillkännagett att namnen på de detaljhandlare som lägger på orimliga prispåslag under övergångsperioden kommer att publiceras i massmedierna.

För att sådana åtgärder skall vara effektiva fullt ut behöver de åtföljas av ett avtal mellan detaljhandlare och konsumenter där detaljhandlarna åtar sig att tillämpa en korrekt dubbel prismärkning och förpliktar sig att inte utnyttja införandet av euron som en möjlighet att införa orimliga prisökningar. Ett sådant avtal skulle kunna kompletteras med en särskild kampanj där de detaljhandlare som följer avtalet får märken eller dekaleringar för att kunna visa att de stödjer en öppen och korrekt prissättning.

Den 8 november 2005 ingick Slovenien och Europeiska kommissionen ett partnerskapsavtal om Sloveniens informations- och kommunikationsverksamhet för euron. Under den första fasen (juni 2005–mars 2006) har en del mer omfattande aktiviteter inletts: den 15 februari 2006 upprättades till exempel en särskild nationell webbplats för övergången till euron, en avgiftsfri telefonlinje är driftklar för den breda allmänheten, den första informationsskriften ("Euron kommer") har utarbetats och skall skickas ut till alla hushåll och ett särskilt profilprogram har tagits fram med slagordet "Euron – för oss alla". I samarbete med Europeiska kommissionen anordnades ett journalistseminarium och en konferens i mars 2006. Den 12 juni 2006 visades utställningen om "euromyntets födelse" i Ljubljana.

Slovenien deltar i ett program för partnersamverkan tillsammans med Nederländerna för att dra fördel av de nederländska erfarenheterna när det gäller kommunikation som rör euron.

Enligt Eurobarometerundersökningen från april 2006 hör de slovenska medborgarna till dem som är mest entusiastiska till införandet av euron i de nyligen anslutna medlemsstaterna.

Tabell 1

Andelen svarande ...	i Slovenien	i de nyligen anslutna medlemsstaterna (genomsnitt)
... som tror att införandet av euron kommer att få positiva konsekvenser för deras land	58 %	52 %
... som personligen är nöjda med att euron kommer att/skulle kunna ersätta den nationella valutan	64 %	48 %
... som känner sig välinformerade om euron	80 %	37 %
... som anser att införandet av euron kommer att öka inflationen	65 %	46 %
... som är rädda för att det kommer att förekomma missbruk i fråga om priserna vid övergången	70 %	74 %

2.1.5. Slutsats

Sloveniens praktiska förberedelser för införandet av euron förefaller vara mycket långt komna och omfattar de aspekter av övergången som är mest relevanta. Det krävs ytterligare åtgärder när det gäller förtroendeskapande åtgärder bland konsumenterna och det bör snarast möjligt ingås ett avtal mellan detaljhandlare och konsumenter i fråga om stabila priser. För att se till att det blir en snabb och smidig distribution av kontanter i euro till medborgarna redan från den dag då euron införs bör andelen bankomater som har ställts om till uttag av sedlar i euro vara högre och ligga i närheten av 100 %. Antalet startsatser för allmänheten bör dessutom öka. Bankernas öppettider bör utökas i anslutning till eurodagen.

2.2. Förberedelserna i de andra medlemsstaterna

2.2.1. Nationella måldatum för antagandet av euron

Enligt Estlands ursprungliga planering var den 1 januari 2007 måldatum för införandet av euron. Men under 2006 blev det uppenbart att Estland inte skulle kunna följa konvergenskriterierna enligt Maastricht i tid. Den estniska regeringen beslöt därför den 27 april 2006 att senarelägga sitt måldatum till den 1 januari 2008.

Litauen planerade också att införa euron från den 1 januari 2007 och begärde en konvergensbedömning den 16 mars 2006. I kommissionens konvergensrapport, som antogs den 16 maj 2006, drogs emellertid slutsatsen att landet för närvarande inte uppfyller de

nödvändiga villkoren för att införa euron. Litauen kommer därför inte att kunna införa euron från det datum som regeringen ursprungligen hade eftersträvat.

Cypern, Lettland och Malta strävade efter att införa euron från den 1 januari 2008. Ursprungligen hade även Lettland samma måldatum, men de lettiska myndigheterna tillkännagav nyligen att de kommer att behöva senarelägga detta datum. Slovakien strävar efter att införa euron från den 1 januari 2009, och Tjeckien och Ungern den 1 januari 2010. Ungern, Polen och Sverige har inte presenterat något måldatum. Förberedelserna i Sverige har i praktiken avstannat efter det negativa resultatet i folkomröstningen den 14 september 2003. I tabell 2 visas den nuvarande situationen för de nationella måldatumen.

Tabell 2

Måldatum	Medlemsstat
1 januari 2007	Slovenien
1 januari 2008	Estland, Cypern, Malta
1 januari 2009	Slovakien
1 januari 2010	Tjeckien, Ungern
Ännu ej fastlagt	Lettland, Litauen, Polen, Sverige

Osäkerheten kring det exakta datum när den gemensamma valutan kommer att införas i en viss medlemsstat är inbyggd i det regelbaserade system som fastställs i Maastrichtfördraget, där det krävs en positiv bedömning av ett antal olika konvergenskriterier innan länderna tillåts införa euron, och kan därför inte undvikas. Samma sak gäller även för länder som tidigare har anslutit sig till euroområdet.

Konsekvenserna av att införandet av euron skjuts upp skall inte överdrivas. Trots den osäkerhet som det innebär utgör fastställandet (och ett eventuellt förnyat fastställande av) av ett trovärdigt måldatum ett mycket viktigt instrument för att främja konvergensprocessen. Framför allt gäller det incitament till alla berörda parter och sektorer, och bidrar till att få upp hastigheten när det handlar om att slutföra de praktiska förberedelserna i god tid. Förlängningen av den ursprungliga tidsramen bör därför användas till att förbättra och komplettera de pågående förberedelserna.

Med tanke på det låga stöd från allmänheten som registrerades vid den senaste opinionsundersökningen, förefaller det vara lämpligt att investera mer tid och resurser på kommunikation om övergången till euron. Under diskussionerna med medlemsstaterna om deras kommunikationsstrategi rekommenderade kommissionen att man skulle överväga en eventuell senareläggning av måldatumet genom att utarbeta en ”plan B”. Inom ramen för detta har Estland antagit en uppdaterad version av sin kommunikationsstrategi (den 18 maj 2006). Litauen har börjat uppdatera och revidera sin kommunikationsstrategi.

Hittills har en del länder avstått från att fastställa ett måldatum för införandet av euron, framför allt eftersom de anser att det kommer att ta betydligt fler år för dem innan de kommer att kunna uppfylla konvergenskriterierna enligt Maastricht. Även i dessa länder har offentliga

och privata aktörer ett klart intresse av att redan börja göra sig redo. Först och främst kan de behöva informera sig om vilka villkor och konsekvenser som införandet av euron får för deras verksamhet. Det förberedelsearbete som krävs för införandet av euron kräver planering i god tid. De övergångsförberedelser som är ekonomiskt försvarbara bör slutligen börja genomföras så tidigt som möjligt. När till exempel ett nytt ekonomi- eller redovisningssystem behöver utvecklas eller förvärfvas, vore det rimligt att se till att alla sådana system är fullständigt eurokompatibla, och inte behöver någon ytterligare uppgradering i ett senare skede. På samma sätt kan en mer omfattande översyn av befintliga system utgöra en möjlighet att omedelbart säkerställa eurokompatibilitet till en låg kostnad.

2.2.2. *Övergripande ram för de praktiska förberedelserna*

Fyra länder (Estland, Litauen, Slovenien och Slovakien) har redan antagit sina nationella övergångsplaner under 2005. Både Estland och Slovenien uppdaterade sin plan i början av 2006. I februari 2006 antog den lettiska regeringen sin nationella övergångsplan för euron. Cypern och Malta, som har fastställt den 1 januari 2008 som sitt måldatum, behöver tveklöst intensifiera sina förberedelser. I Cypern har den nationella rådgivande kommittén godkänt ett förslag till nationell övergångsplan som emellertid ännu inte har antagits av ministerrådet. Det är angeläget att planen antas för att offentliga och privata aktörer i god tid skall kunna få specifika riktlinjer. I Malta antog regeringen den första övergripande nationella planen för övergången till euron först den 12 juni 2006, vilket innebär att planen måste genomföras ytterst snabbt.

De praktiska förberedelserna i Tjeckien befinner sig fortfarande i en mycket preliminär fas. Regeringen antog ”Institutionella arrangemang för införandet av euron i Tjeckien” den 23 november 2005. Detta dokument innehåller en beskrivning av den institutionella ramen för övergången till euron och är tänkt att utgöra ett underlag för utvecklingen av en nationell övergångsplan. Det finns inga nya händelser att rapportera när det gäller de praktiska förberedelserna i Ungern och Polen.

När det gäller inrättandet av ett övergångsråd som skall ha ansvar för att förbereda och samordna den nationella övergången hade sju medlemsstater inrättat ett samordnande organ redan före antagandet av den föregående rapporten förra året. Den 23 november förra året utnämndes den tjeckiske finansministern till nationell samordnare för införandet av euron och den nationella samordningsgruppen för införandet av euron inrättades den 20 februari 2006.

2.2.3. *Förberedelser som rör den finansiella sektorn eller övergången till eurokontanter*

Erfarenheterna har visat⁸ att förhandstilldelning respektive förhandstilldelning till tredje part⁹ spelar en avgörande roll för att betydligt påskynda övergången till eurokontanter samt förkorta perioden med dubbel cirkulation genom att säkerställa att sedlar och mynt i euro kan användas omedelbart från dag ett. I detta sammanhang bör det noteras att det är viktigt att det den dag då euron införs sker en omedelbar omställning av alla bankomater från nationell valuta till uttag i euro. Framför allt sedlar i låga valörer (5 och 10 euro) bör dessutom

⁸ Förhandstilldelning respektive förhandstilldelning till tredje part ingick i förberedelserna vid 2002 års övergång till eurokontanter i samtliga medlemsstater i euroområdet, se meddelandet från kommissionen till Europeiska rådet om hur införandet av sedlar och mynt i euro utföll, 6.3.2002, KOM(2002) 124 slutlig.

⁹ Se fotnot 7 för definition av förhandstilldelning och förhandstilldelning till tredje part.

distribueras under ett tidigt skede av övergången till eurokontanter. Detta är viktigt för att minska den mängd kontanter som detaljhandlarna behöver för att ge växel till sina kunder.

Eurokontanter är visserligen redan allmänt tillgängliga i de medlemsstater som förbereder införandet av euron, men andelen företag och medborgare som redan innehar betydande mängder sedlar och mynt i euro är förmodligen ganska litet. För en framgångsrik övergång till eurokontanter krävs det därför en systematisk kampanj i fråga om förhandstillhållande till tredje part som riktas till detaljhandlare och andra berörda företag. I synnerhet detaljhandlarna bör kunna ge tillbaka växel enbart i euro från den dag då euron införs och på så sätt bidra till en omedelbar indragning av den nationella valutan och tillhandahålla allmänheten betydande kvantiteter sedlar och mynt i euro.

Erfarenheterna från den första övergången visar att man även kan uppnå viktiga fördelar genom förhandstilldelning till tredje part i form av allmänheten. Det lindrar trycket på detaljhandlare och banker i början av övergången till eurokontanter, vilket gör att perioden med dubbel cirkulation kan hållas kort. Det ses dessutom som positivt av allmänheten och stimulerar deras intresse och nyfikenhet på euromynten med landets nationella sida. Medborgarna känner sig i allmänhet mer nära förbundna med sin nya valuta.

Av samma skäl kan man också tänka sig att det förhandstillhålls en del sedlar i låga valörer till tredje part i form av allmänheten. Konsumenterna bör hur som helst bestämt avrådas från att använda sina eurokontanter som betalningsmedel före den dag då euron införs. Förhandstilldelning till tredje part i form av allmänheten bör endast ske en kort tid före den dag då euron införs, t.ex. 10–14 dagar, för att begränsa risken för att förhandstilldelade kontanter till tredje part kommer i omlopp tidigt.

Det bör noteras att en lämplig förhandstilldelning respektive förhandstilldelning till tredje part har planerats i de flesta länder. Förhandstilldelningsperioden sträcker sig från tre månader (i Litauen, men detta gäller enbart för mynt) till en månad före den dag då euron införs (t.ex. i Lettland). Någon förhandstilldelning till tredje part i form av allmänheten har generellt sett inte planerats (frånsett från startsatserna med mynt som skall distribueras i Slovenien). I Estland kommer däremot bankerna att erbjuda att växla estniska kronor till sedlar i euro på basis av omräkningskursen och utan någon serviceavgift minst en månad före den dag då euron införs.

2.2.4. Förberedelser som påverkar företagen i allmänhet

Dubbel märkning av priser och andra monetära belopp, dvs. parallella angivelser av ett belopp i den nationella valutaenheten och i euroenheten, har visat sig vara användbart för att underlätta införandet av euron. Det hjälper framför allt konsumenterna i deras mentala omställningsprocess och hjälper dem dessutom att övervaka eventuella prisförändringar före och efter införandet av euron. Dubbel märkning är inte bara användbart i affärer (prismärkning), utan även på kontoutdrag, lönebesked, fakturor, i kataloger etc.

I de flesta länderna i den första omgången var den dubbla märkningen frivillig (den dubbla märkningen var endast ett lagkrav i Grekland, Österrike och Portugal), men i praktiken användes denna metod i stor utsträckning. För närvarande planerar sex länder att införa nationella lagkrav på obligatorisk dubbel prismärkning (i Sloveniens fall tillämpas det redan). Villkoren varierar från land till land, men en sådan dubbel prismärkning täcker normalt inte enbart priser i butiker och detaljhandlar, utan även de ekonomiska belopp som anges på fakturor, i årsredovisningar och liknande. Den totala varaktigheten för detta krav (både före

och efter den dag då euron införs) varierar stort mellan länderna, från 8 månader i Litauen till 18 månader i Slovakien.

Samtidigt bör de tillämpas enligt stränga regler, eftersom de i annat fall kan få en motverkande eller förvirrande effekt. Framför allt bör endast omräkningskursen användas och avrundningsreglerna följas strikt. Dubbel prismärkning skall vara entydig, lätt att känna igen och tydligt läsbar¹⁰. Genomförandet av denna modell är beroende av typen av försäljningsställe, typen av saluförda produkter samt de tekniska konsekvenserna av och kostnaderna för att ändra de befintliga systemen för angivelser av priser och belopp.

Kravet att använda omräkningskursen innebär att ett nationellt lagkrav om dubbel prismärkning bör införas först efter det att den oåterkalleliga omräkningskursen har fastställts av rådet enligt artikel 123.5 EG. Att inleda den dubbla prismärkningen innan dess är problematiskt eftersom detta inte enbart föregriper rådets kommande beslut om upphävande av medlemsstatens undantag utan även den faktiska omräkningskursen. Att använda en närallgande ränta ("proxy") som avviker från den oåterkalleligt fastställda omräkningskursen är kontraproduktivt eftersom det kan leda till tvivel och förvirring bland konsumenterna.

När omräkningskursen har fastställts bör den dubbla prismärkningen starta så snart som möjligt för att börja vänja konsumenterna vid den nya valutan. Idealiskt sett bör den fortsätta under en period på sex–tolv månader efter den dag då euron införs, men därefter bör den upphöra så att den inte blir kontraproduktiv genom att den mentala omställningen försenas. Det bästa är därför om man på förhand har planerat och tillkännagett när perioden med dubbel prismärkning skall upphöra.

2.2.5. Behov av avtal med detaljhandlare och konsumenter om stabila priser

Oro för eventuella prisökningar eller missbruk är en av de viktigaste bakomliggande orsakerna till den brist på entusiasm eller till och med den oro som förekommer i vissa av de nya medlemsstaterna beträffande införandet av euron. Även om det finns statistik som tydligt visar att återverkningarna på priserna har varit marginella i de länder som omfattades av första vågen¹¹ anser folkopinionen i många länder fortfarande motsatsen och det råder en klar skillnad mellan uppfattning och verklighet. Frånsett att förklara situationen för medborgarna bör medlemsstaternas myndigheter som förbereder införandet av euron definitivt vidta alla åtgärder som krävs för att stärka konsumenternas förtroende. Många länder har till exempel redan tillkännagett att de aktivt kommer att övervaka priserna under övergången och offentliggöra resultaten.

Ett viktigt krav i detta hänseende är att det ingås formella avtal mellan detaljhandlare och konsumenter i fråga om prisstabiliteten under övergången till euron, t.ex. i form av uppförandekoder. Dessa bör förhandlas fram antingen på nationell nivå eller också sektorsvis, och här bör lämpliga konsumentorganisationer involveras. Sådana avtal visade sig vara extremt användbara under den första omgången. I april 2001 ingick till exempel företrädare för detaljhandlare och företag på EU-nivå uppföranderegler under övergångsperioden. Detaljhandlarna åtog sig att strikt följa omräknings- och avrundningsreglerna vid all dubbel prismärkning samt att inte utnyttja övergången till dolda prisökningar. I samband med den

¹⁰ Se även kommissionens rekommendation av den 23 april 1998 om parallella angivelser av priser och andra monetära belopp (EGT L 130, 1.5.1998, s. 26).

¹¹ Enligt Eurostat (juni 2003) beräknas återverkningarna totalt ligga i spannet 0,09 %–0,28 %, http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_PUBLIC/2-18062003-AP/EN/2-18062003-AP-EN.HTML.

första vågen ingicks också flera sådana avtal på nationell nivå. Det bör noteras att Lettland för närvarande planerar en särskild kampanj där man visar vilka detaljhandlare som följer reglerna, och detta utgör en av flera åtgärder för att säkerställa en skälig omräkning av priserna samt en korrekt avrundning och visning av priserna i euro. Litauiska företagsorganisationer kommer att uppmanas att anta en uppförandekod för god affärspraxis, där de åtar sig att inte utnyttja införandet av euron till att höja priserna. I Slovakien håller man på att utarbeta en frivillig etisk kod som är en av flera andra förtroendeskapande åtgärder som riktar sig till konsumenterna.

2.2.6. Offentliga förvaltningar

Huvuddelen av den offentliga sektorns förberedelser består av två delar: för det första genomförande av de åtgärder som krävs för att anta lagstiftningen om införandet av euron, för det andra ändring av den befintliga lagstiftningen med hänsyn till den gemensamma valutan. Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta och Slovakien håller för närvarande på att förbereda respektive utarbeta lagbestämmelser. Vid omräkning av de monetära belopp som anges i befintliga lagbestämmelser, till exempel skattebestämmelser, lagar om social trygghet, bestämmelser om administrativa bötesbelopp, avgifter och bidrag, är det god praxis att anpassa beloppet i euro till medborgarens fördel, om en justering anses nödvändig. På så sätt kan man bidra till att förhindra att övergången påverkar inflationen och samtidigt vara ett bra föredöme för den privata sektorn när det handlar om att säkerställa stabila priser.

Att ställa om de offentliga förvaltningarnas redovisnings- och IT-system till euron behöver förberedas noggrant. De flesta länder har utarbetat tidsplaner för att övervaka hur omställningen av deras kritiska system utvecklas. På samma sätt som företagen bör offentliga förvaltningar tillämpa dubbel märkning av priser och andra monetära belopp, till exempel på statstjänstemäns lönebesked, fakturor och meddelanden från offentlig affärsverksamhet, när det gäller socialförsäkringsavgifter etc.

Alla berörda medlemsstater bör se till att avsätta de budget- och personalresurser som krävs för planering och genomförande av övergången till euron, vilket även innefattar kommunikationsverksamhet.

Processen att välja utformning till de framtida euromyntens nationella sidor slutfördes i Estland, Litauen och Slovenien redan under 2005, och Slovakien har nu också slutfört valet av utformning (se bilaga 4).

Övergången är i och för sig de enskilda medlemsstaternas ansvar, men informations- och erfarenhetsutbytet är till stor hjälp för medlemsstaterna i deras förberedelser. I detta syfte har kommissionen upprättat ett nätverk mellan offentliga förvaltningar, som fungerar som ett forum för de nationella tjänstemän som ansvarar för övergången i sitt respektive land. Inom detta nätverk utgår man också från erfarenheterna från den första omgången.

2.2.7. Kommunikationsverksamhet

Estland, Litauen och Slovenien antog sina kommunikationsstrategier för euron under 2005 och undertecknade partnerskapsavtal med kommissionen den 8 november 2005. Därefter har deras kommunikationskampanjer inletts, med aktiviteter som särskilda webbplatser om euron, publikationer, visuella identiteter, fria telefonlinjer osv. Cypern och Malta slutförde sina kommunikationsstrategier i april 2006 och ingick partnerskapsavtal med kommissionen den 5 maj 2006. Lettland och Slovakien har utarbetat sina första utkast till

kommunikationsstrategier. Polen, Tjeckien och Ungern har ännu inte börjat planera någon informations- och kommunikationsverksamhet.

Inom ramen för dessa partnerskap stöder kommissionen en rad olika aktiviteter som har utvecklats av de nationella myndigheterna, såsom publikationer, mediekampanjer, marknadsföringsmaterial, konferenser och seminarier, opinionsundersökningar osv. De nationella kommunikationskampanjerna bör starta i god tid före införandet av euron och fortsätta några månader efter det att perioden med dubbel cirkulation avslutats. Vid sidan av partnerskapen fortsätter kommissionen att stödja program för partnersamverkan där medlemsstater inom euroområdet utbyter erfarenheter med medlemsstater som förbereder sig själva för att införa euron. Sju separata projekt för partnersamverkan mellan nyligen anslutna medlemsstater och länder inom euroområdet är nu på gång.

Diverse offentliga evenemang har anordnats, såsom konferenser (t.ex. Ljubljana den 17 mars 2006) och utställningar om euromyntens födelse (Litauen och Österrike). Liknande utställningar kommer att anordnas i Slovenien, Lettland och Cypern senare under året. Journalistseminarier anordnades i Bryssel och Frankfurt samt i Sloveniens, Estlands och Litauens huvudstäder.

2.2.8. *Slutsats*

Generellt sett behöver de länder som strävar efter att införa euron 2008 skyndsamt intensifiera sina förberedelser, särskilt Cypern som ännu inte har antagit sin nationella övergångsplan officiellt, och Malta, som först mycket nyligen antagit sin plan. De flesta nationella övergångsplaner behöver dessutom förstärkas i flera olika avseenden. Framför allt bör det i ett tidigt skede ingås avtal mellan detaljhandlare och konsumenter för att undvika prishöjningar under övergången. Sådana uppförandekoder bör framför allt gälla korrekt prissättning och dubbel prismärkning. I det senare fallet bör all dubbel prismärkning strikt följa vissa standarder (framför allt att omräkningskursen skall tillämpas samt den dubbla prismärkningen skall vara entydig, lätt att känna igen och tydligt läsbar).

3. DEN ALLMÄNNA OPINIONEN I DE NYLIGEN ANSLUTNA MEDLEMSSTATERNA

Resultaten från den Eurobarometerundersökning om den allmänna opinionen i de nyligen anslutna medlemsstaterna, som genomfördes i april 2006¹², visar att allmänhetens uppfattning om euron har förbättrats relativt sett. Resultaten visar samtidigt att de flesta medborgare fortfarande känner sig dåligt informerade om euron, vilket ytterligare bekräftas av att nästan hälften av alla medborgare i de nya medlemsstaterna är rädda för att euron kommer att öka inflationen i deras land¹³. Antalet tillfrågade som är rädda för prisökningar i samband med övergången till euron är också fortfarande högt. I tabell 3 visas hur allmänheten syn på euron har ändrats i de berörda länderna sedan Eurobarometerns första undersökning i september 2004. I bilaga 5 redogörs det för de viktigaste resultaten av den senaste opinionsundersökningen.

¹² http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl183_en.pdf

¹³ Denna farhåga motsägs av statistiken om den årliga inflationstakten i euroområdet: den har där aldrig legat över 2,4 % sedan euron infördes 1999.

Tabell 3

Andelen svarande i de nyligen tillträdde medlemsstaterna ...	Eurobarometer april 2006	Eurobarometer september 2005	Eurobarometer september 2004
... som tror att införandet av euron kommer att få positiva konsekvenser för deras land	52 %	38 %	44 %
... som personligen är nöjda med att euron kommer att/skulle kunna ersätta den nationella valutan	48 %	36 %	42 %
... som känner sig välinformerade om euron	37 %	32 %	34 %
... som anser att införandet av euron kommer att öka inflationen	46 %	48 %	48 %
... som är rädda för att det kommer att förekomma missbruk i fråga om priserna vid övergången	74 %	75 %	71 %

ANNEX 1 - Preparations at Community level

1. Community legal framework

Having regard to the Commission's proposal¹⁴ for amending Council Regulation (EC) No 974/98 on the introduction of the euro¹⁵, the Council has adopted Regulation (EC) No 2169/2005 on 21 December 2005.¹⁶ The amended Regulation now includes the rules for the introduction and the use of the euro in Member States adopting the euro after 2006.

Building on the provisions governing the initial establishment of the euro area, the revised rules allow for two new changeover scenarios in addition to the transitional period scenario¹⁷ applicable for the first-wave euro-area Member States: Member States can now also opt for a "big bang" scenario or a "big bang" scenario combined with a "phasing-out" period. Under the "big bang" scenario the introduction of the euro as the currency and the introduction of euro banknotes and coins coincide. This scenario allows for a more expeditious changeover to the euro now that euro banknotes and coins are widely available. Yet, this approach imposes rigorous timing requirements which might not in all cases be met by the economic actors. The "big bang" scenario combined with a "phasing-out" period thus offers a more gradual phasing out of the national currency by providing some scope for continuing to refer during a limited period to the national currency units in newly created legal instruments.¹⁸

In addition, the amended Regulation introduces binding rules on the exchange free of charge of national banknotes and coins during the changeover period by credit institutions in Member States which will adopt the euro. The rules for the adoption of the euro by the first-wave euro-area Member States and Greece did not contain a comparable obligation, although such practice was recommended by the Commission.¹⁹

2. Euro banknotes and coins

Euro-area entrants can start producing euro banknotes and coins as soon as the Council lifts the Member State's derogation. However, as far as euro banknotes are concerned, the ECB has decided that these countries will be able to borrow the necessary volumes of euro banknotes from the Eurosystem and, as part of the pooling arrangement, pay them back after the changeover with euro banknotes produced by their own supply arrangements.

Regarding the preparations for the start of the coin production by future euro area entrants, meaningful progress has been made since November 2005. While a future euro area Member States may only start producing euro coins once its derogation has been lifted, a number of preparatory tasks – including the production of limited quantities of test coins – may be

¹⁴ COM(2005) 357.

¹⁵ OJ L 139, 11.5.1998, p. 1. This Regulation was amended in order to allow Greece to join the euro area in 2001 by Regulation (EC) No 2596/2000 (OJ L 300, 29.11.2000, p. 2).

¹⁶ Council Regulation (EC) No 2169/2005 of 21 December 2005 amending Regulation (EC) No 974/98 on the introduction of the euro (OJ L 346, 29.12.2005, p. 1).

¹⁷ The transitional period is a period of three years at most beginning on the euro adoption date and ending on the date on which euro banknotes and coins acquire the status of legal tender in a given Member State.

¹⁸ For further details see Torsten Schäfer, Occasional Paper "The Legal Framework for the Enlargement of the Euro Area", http://www.ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasionalpapers_en.htm.

¹⁹ Cf. Commission Recommendation of 11 October 2000 on measures to facilitate the preparation of economic operators for the changeover to the euro (OJ C 303, 24.10.2000, p. 6).

carried out before this time. In the framework of their preparations for future euro coin production, Estonia, Lithuania and Slovenia have signed Memoranda of Understanding with the Member States of the euro area and the European Commission in January and February 2006, respectively. The Commission subsequently transferred the required copyrights, and the national mints transferred the available minting tools for the common sides of the euro coins, to the three Member States concerned. Cyprus has recently requested the signing of such a Memorandum of Understanding.

On 7 June 2005, at the initiative of the Commission, the Ecofin Council had decided that the common sides of the 1- and 2-euro and the 10-, 20- and 50-cent coins, which currently depict the EU before it was enlarged from 15 to 25 Member States, should be modified in order to represent Europe as a whole. Following this decision, the necessary design and technical work is currently being finalised so that new euro area entrants can strike and issue euro coins with the new common side already from 2007.

New common sides of the 1- and 2-euro coins and of the 10-, 20- and 50-cent coins

3. Communication activities

The European Commission continued to implement its communication activities on the euro and EMU in close cooperation with Member States and other Community institutions. Helping the new Member States intending to introduce the euro in 2007 or 2008 in their communication campaigns still constitutes the main priority.

The Commission also developed during the last 6 months a number of activities linked to the enlargement of the euro area, such as opinion polls, surveys and studies.²⁰ Moreover, brochures and posters for the general public²¹, a website dedicated to the euro²² and promotional material were made available.

To ensure an easy recognition of its information products, a visual identity has been developed for all communication products and activities on the euro and EMU financed under the PRINCE programme and developed by the Commission or a Member State under a partnership agreement with the Commission.

²⁰ http://europa.eu.int/comm/public_opinion/index_en.htm.

²¹ http://europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/general/general_en.htm.

²² http://europa.eu.int/comm/economy_finance/euro/our_currency_en.htm.

ANNEX 2 – List of relevant changeover characteristics

The table below provides an overview of certain relevant changeover characteristics in each Member State concerned. It is solely based on officially approved and publicly available information and does therefore not reflect preparations which are still under way. It should be noted that the state and degree of progress of preparations should be assessed in the context of the target date, as preparations tend to step up with the proximity of the changeover.

X: Officially approved/ established and published
(in particular in the national changeover plan)

	CZ	EE	CY	LV	LT	HU	MT	PL	SI	SK	SE
Changeover plan											
National target date	X	X	X	[X]	[X]	X	X		X	X	
National Changeover Plan		X		X	X		X		X	X	
National Changeover Committee	X	X	X	X	X		X		X	X	
Cash Changeover details											
Type of scenario		X	X	X	X		X		X	X	
Length of dual circulation period		X	X	X	X		X		X	X	
Exchange at commercial banks after dual circulation period		X	X	X	X		X		X	X	
Exchange at central bank after dual circulation period		X	X	X	X		X		X	X	
Frontloading of financial institutions		X		X	X		X		X	X	
Sub-frontloading of retailers		X		X	X		X		X	X	
Sub-frontloading of the general public		X ²³									
Deferred debiting					X						
Piggy coin operations ²⁴		X			X						
Arrangements for extended bank opening hours around €-day											
ATMs dispensing euro only as from €-day		X		X	X		X		X	X	
Denominations of notes in ATMs specified		X							X		
Transport and storage for euro cash		X									
Transport and storage for legacy cash		X		X							
Change only given in euro by retailers as from €-day		X	X		X				X	X	
Euro coins kits for retailers							X		X		
Euro coins kits for the general public							X		X		
Design of national side of the euro coins		X	X		X				X	X	
Supply arrangements for euro coins		X							X		

²³ Exchange at banks at the conversion rate without service fees.

²⁴ This term refers to campaigns encouraging citizens to deposit hoarded cash with banks well in advance of the changeover to the euro.

	CZ	EE	CY	LV	LT	HU	MT	PL	SI	SK	SE
Further changeover details											
Necessary adaptations of national law identified		X		X	X				X	X	
Dual display of prices before €-day		X		X	X				X	X	
Dual display of prices after €-day		X		X	X				X	X	
Dual display of utility bills		X							X	X	
Dual display of civil servants' wages											
Voluntary dual display of prices		X			X		X			X	
Agreements on price stability or fair pricing				X	X						
Price monitoring projects		X		X	X		X			X	
Training for cash handlers		X		X			X			X	
Accounting adaptations		X		X						X	
Share capital conversion		X					X			X	
Rounding rules in legislation		X							X	X	
Evaluation of the costs involved for the public sector											
Twinning agreement			X		X	X	X	X	X	X	
Communication activities											
Communication strategy		X	X	X	X		X		X	X	
Partnership agreement		X	X		X		X		X		

ANNEX 3 – Table: State of practical preparations (June 2006)

	Czech Republic	Estonia
Changeover plan		
National target date for euro adoption	1 January 2010 ^(*) (*): Preliminary date	1 January 2008
National co-ordinating institution	On 23 November 2005 the Deputy Minister of Finance has been appointed as the National Coordinator of the Euro Introduction. The National Co-ordination Group on Euro Introduction was established and had its first meeting on 20 February 2006. Consequently six Working Groups were established for particular areas of the euro preparatory activities.	The National Changeover Committee, chaired by the Secretary General of the Ministry of Finance, was created on 27 January 2005.
(Approved) National Changeover Plan	The Czech Republic's Euro Accession Strategy was approved by the Government in October 2003: http://www.cnb.cz/euro_index.php The Institutional Arrangements for Introduction of the Euro in the Czech Republic were approved by Government on 23 November 2005. The National Changeover Plan will be submitted to the government by the end of December 2006.	First draft of euro adoption plan was approved by the government on 1 September 2005: http://www.fin.ee/index.php?id=13324 . 4 th version of Estonia's National Changeover Plan, approved by the National Changeover Committee on 18 May 2006 http://euro.eesti.ee/EU/Prod/Euroveeb/Main_Page/left_menu_content4748/Changeover_to_the_euro_in_Estonia/europlan_en.jsp
Changeover details		
Type of scenario	Under consideration – proposal to be submitted to the government by the end of August 2006.	"Big bang"
Dual circulation period		2 weeks
Exchange of national banknotes and coins		Banknotes and coins: Commercial banks at least 6 months after €-day free of charge, some branches 12 months. Central Bank indefinitely, free of charge.
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins		Campaign for collection of coins before €-day planned; credit institutions are recommended to launch early cash deposit campaigns.
Frontloading and sub-frontloading		Frontloading 2 months before €-day; sub-frontloading by credit institutions to major clients 1 month before €-day (precondition: no distribution to general public before €-day). Banks will offer to change kroons into euro banknotes at the conversion rate and without a service fee at least one month prior to €-day.
ATMs issuing euro only		All ATMs will dispense euro only within 48h as of €-day.

Change in euro only		In general, change will be given in euro, but the possibility of giving change in kroons remains for the dual circulation period
Dual display of prices		Compulsory: 6 months before and after €-day.
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with retailers)		Monitoring of the prices of certain frequently consumed goods and services under the supervision of the Ministry of Economic Affairs and Communications.
Adaptation of national law	Methodology and legislative analysis for national law adaptation is being prepared in the framework of the Working Group for Legislation of the National Co-ordination Group on the Euro Introduction.	Act on the Introduction of the Euro ("umbrella law") and amendments to the Business Code are expected to be passed to the parliament by September 2006.
Euro banknotes and coins		
Design of the national side	Competition under consideration.	Design selected and published in December 2004.
Nr of different coin designs		1 design.
Coin supplier	Not decided yet. The current coin supplier, the Czech Mint, is an independent division of Jablonex Group a.s.; the Czech Mint is connected with the National Bank by business contracts based on tender procedures.	Coins to be minted abroad; following an international tender euro coins will be minted by the Mint of Finland.
Estimation on the need for banknotes and coins	230 million banknotes and 950 million coins.	150-200 million coins.
Communication activities		
Communication strategy	Under preparation within the framework of the Working Group for Communication.	Endorsed by the National Changeover Committee on 21 June 2005 and updated on 18 May 2006.
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Government/Ministry of Finance; Central Bank		www.euro.eesti.ee , launched in January 2006.
Partnership agreement		Signed 8 November 2005.
Other issues		
ERM II entry		28 June 2004
Twinning agreement		

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (June 2006)

	Cyprus	Latvia
Changeover plan		
National target date for euro adoption	1 January 2008	1 January 2008 (under revision)
National co-ordinating institution	Joint coordination by the Minister of Finance and the Central Bank of Cyprus, established on 29 December 2004.	The Steering Committee for the preparation and coordination of the euro changeover was established on 18 July 2005.
(Approved) National Changeover Plan	The National Changeover Plan has been approved by the National Advisory Committee on 29 March 2006. Still to be approved by the Council of Ministers.	The Cabinet of Ministers of the Republic of Latvia has approved the Action Plan for Implementation of the Single European Currency of the on 1 November 2005, and the first draft of Latvia's National Euro Changeover Plan on 28 February 2006 (Government order No.148, 6 March 2006).
Changeover details		
Type of scenario	"Big bang" envisaged	"Big bang"
Dual circulation period	1 month envisaged	1 month
Exchange of national banknotes and coins	It is envisaged that the Central Bank will exchange banknotes for 10 years and coins for 2 years. Banks will exchange national banknotes and coins for euro, free of charge, at least for the amount of € 1.000 for banknotes and € 50 for coins, for a period of 6 months after €-day.	Commercial banks, currency exchange offices and post offices for 6 months after €-day free of charge; the Bank of Latvia will exchange without time limit free of charge.
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins	Campaign envisaged around September 2007 encouraging people to use hoarded cash or deposit it with banks.	Not envisaged due to the high nominal value of coins in Latvia and their intensive use in day-to-day payments.
Frontloading and sub-frontloading	Envisaged from November to December 2007.	Frontloading to banks starts on 1 December 2007, sub-frontloading on 15 December 2007 (precondition: euro banknotes and coins may not be publicly circulated before €-day).
ATMs issuing euro only	Arrangements with banks on this issue are currently being worked out with the aim to have all ATMs dispensing small denominations (10€ and 20€) from €-day	As of 1 January 2008 ATMs will dispense euro banknotes only.
Change in euro only	It is planned that the retail sector will be frontloaded with euro coins so as to give change in euro only as from €-day, to the extent possible.	After the end of the dual circulation period.
Dual display of prices	Starting one month after the abrogation of the derogation, until six months after the adoption of the euro (preliminary period).	Compulsory three months before and one year after €-day.
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with		Monitoring of price developments in retail trade, verification procedure on the accuracy of price displays

retailers)		and "fair trader" campaign envisaged.
Adaptation of national law	A draft "umbrella law" for the adoption of the euro in Cyprus is currently being prepared; the law is planned to be adopted at the end of 2006.	"Umbrella law" on basic provisions for the introduction of the euro in Latvia is currently being prepared. All ministries are involved in the review of national legislation to identify the necessary amendments and required new legislative acts.
Euro banknotes and coins		
Design of the national side	Will be submitted to the Council of Ministers for final approval shortly.	In process.
Nr of different coin designs	3 designs.	4 designs.
Coin supplier	Coins to be minted abroad at approved national and/or private mints, through tender procedures.	Coins to be minted abroad. Tender for production of coins will be organised after design finalisation.
Estimation on the need for banknotes and coins	79 million banknotes (value € 1730m), 545 million coins (value € 147,4m).	87 million banknotes and 300 million coins.
Communication activities		
Communication strategy	A Comprehensive Strategic Communication Plan for the Adoption of the Euro in the Republic of Cyprus, approved by the Council of Ministers on 5 April 2006.	"Communication strategy for the euro changeover in Latvia" approved by the Steering Committee of Latvia's euro implementation project on 12 April 2006.
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Ministry of Finance/Government; Central Bank	www.euro.cy, activated on 31 May 2006 as part of the communication campaign official kick-off event.	Planned euro changeover website:www.eiro.lv. Updated information on the euro changeover process is available on the website of the Ministry of Finance: http://www.fm.gov.lv/page.php?id=105 .
Partnership agreement	Signed on 5 May 2006.	Planned to be signed in 2006.
Other issues		
ERM II entry	2 May 2005	2 May 2005
Twinning agreement	Between IE – MT – CY: communication and information strategy (finalised); between GR – CY: technical issues related to the changeover.	

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (June 2006)

	Lithuania	Hungary
Changeover plan		
National target date for euro adoption	1 January 2007 (under revision)	1 January 2010
National co-ordinating institution	Commission for the Coordination of the Adoption of the Euro in Lithuania, established on 30 May 2005.	Preparatory work is ongoing in the Ministry of Finance and Magyar Nemzeti Bank (central bank of Hungary).
(Approved) National Changeover Plan	The first version of the National Changeover Plan was approved by the government on 29 September 2005. The draft second version of the National Changeover Plan, dated April 2006, was published: http://www.finmin.lt/notes_images/web/stotis_inf.nsf/0/80C39F584F795D97C22570AD0054C826/\$File/LT%20Changeover%20plan_en.pdf	
Changeover details		
Type of scenario	"Big bang".	"Big bang" with possible phasing out features.
Dual circulation period	15 days.	1 month.
Exchange of national banknotes and coins	Commercial banks: free of charge during 60 days after €-day. Central bank: free of charge for an unlimited period.	Credit institutions and post offices: at least during dual circulation period. Magyar Nemzeti Bank: in case of banknotes for 20 years and in case of coins for 5 years after the end of dual circulation period.
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins	Consumers will be encouraged to deposit cash with banks as early as possible.	
Frontloading and sub-frontloading	Frontloading of euro banknotes to commercial banks one month before €-day at the latest and of euro coins three months before €-day at the latest. Sub-frontloading of euro banknotes and coins to retailers in December 2006.	
ATMs issuing euro only	As from €-day ATMs will dispense euro banknotes.	
Change in euro only	Recommendation to give change in euro only.	
Dual display of prices	Compulsory: 120 calendar days before €-day until 120 days after €-day; voluntary: recommendation to use dual display as early as possible after the adoption of the conversion rate.	
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with retailers)	Business organisations will be encouraged to adopt a Code of Good Business Practice (on correct conversion, no price increases etc.); enterprises committing themselves will be	

	authorised to use the special logo of the Code.	
Adaptation of national law	<p>Draft Law on the Adoption of the Euro has been prepared (rules on conversion and exchange of the litas to the euro, withdrawal of litas from circulation, publication of the images of notes and coins, redenomination of securities, dual display of prices etc.). The law will be adopted after decision on the abrogation of the derogation.</p> <p>All existing legal acts that need to be adapted with a view to the euro have been identified by December 2005. The necessary amendments will be adopted by 1 December 2006. This does not include replacing references to the litas with references to the euro, which will be carried out after the adoption of the euro in Lithuania.</p>	
Euro banknotes and coins		
Design of the national side	Approved.	
Nr of different coin designs	3 designs.	
Coin supplier	Lithuanian Mint.	National Mint.
Estimation on the need for banknotes and coins	Estimation of 118 million banknotes and 290 million coins has been made on the condition that the euro will be introduced on 1 January 2007.	0,5 billion banknotes and 1 billion coins.
Communication activities		
Communication strategy	"Public information and communication strategy on the adoption of the euro of Lithuania" was approved by the government on 29 September 2005.	
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Ministry of Finance/Government; Central Bank	Websites of the Bank of Lithuania (www.lb.lt) and of the Ministry of Finance (www.finmin.lt). National website planned as from EU Council decision on the abrogation of the derogation.	
Partnership agreement	Signed on 8 November 2005.	
Other issues		
ERM II entry	28 June 2004	
Twinning agreement	<p>Between NL – SI – LT: communication and information strategy;</p> <p>between BE – LT on tax-related question;</p> <p>between BE – LT on departmental management related to the changeover.</p>	Between AU – HU: communication and information strategy (finalised).

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (June 2006)

	Malta	Poland
Changeover plan		
National target date for euro adoption	1 January 2008	
National co-ordinating institution	Two Committees appointed on 13 June 2005: a Steering Committee and a National Euro Changeover Committee (NECC) reporting to it.	Inter-institutional working group Ministry of Finance – national central bank.
(Approved) National Changeover Plan	The Second Updated Master Plan for the Euro Changeover in Malta was adopted by the government on 12 June 2006 http://mfin.gov.mt/image.aspx?site=NECC&ref=Master%20Plan%202	
Changeover details		
Type of scenario	"Big bang" with a phasing out period.	
Dual circulation period	January 2008.	
Exchange of national banknotes and coins	It is planned that, as from 2 January 2008, credit institutions will start accepting the exchange of Maltese lira notes into euro notes and coins, free of charge for their clients and up to a 'household amount' of Lm 250 for non-bank clients. In both cases free exchange is planned to be provided until the end of March 2008. The Central Bank of Malta will continue to exchange all Maltese lira coins and notes, subject to anti-money laundering regulations, for two years and ten years respectively after the end of the dual circulation period.	
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins	A de-hoarding campaign will be initiated at national level as from September 2006.	
Frontloading and sub-frontloading	Frontloading to banks is planned to start from late October/early November 2007 and sub-frontloading by credit institutions is planned to start from 17 th December 2007.	
ATMs issuing euro only	Planned as from 1 January 2008.	
Change in euro only	Planned as from 1 January 2008.	
Dual display of prices	Voluntary dual display of prices is planned to start between January 2007 and June 2007 and to end on 30 June 2008.	
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with retailers)	Presently in consultation within the NECC for the establishment of a Retailers Euro Changeover Best Practice Initiative (RECBPI). The RECBPI provides for the conclusion of formal agreements in which retailers voluntarily commit themselves towards best practices that	

	ensure price fairness, transparency and stability and that assist the consumers to become familiar with the new currency. The needs of vulnerable persons are taken into account. A Euro Observatory on the basis of EC Recommendation 98/288/EC is in the process of being set up.	
Adaptation of national law	The draft Euro Adoption Bill 2006 ("umbrella law") is currently being debated in Parliament.	
Euro banknotes and coins		
Design of the national side	Public consultation process for the selection of the designs for the national side of the euro coins launched on 14 January 2006; its initial phase lasted until 29 January 2006. The second and final phase of the process was completed by 9 June 2006.	Public survey.
Nr of different coin designs	3 designs.	
Coin supplier	Coins to be minted abroad by national mints.	National Mint.
Estimation on the need for banknotes and coins	Estimated 43 million euro notes. Estimated 108 million euro coins.	Between 4 and 5 billion coins.
Communication activities		
Communication strategy	"Multi-annual communication strategy in preparation for the adoption of the euro (2006-2008)" adopted by the Steering committee for the adoption of the euro on 19 April 2006. The NECC has prepared a detailed action plan for 2006 and 2007 including a significant information campaign reaching specific target groups including consumers, the business community, children, the elderly and vulnerable groups. It has recruited a team of information officers to assist the general public and has also launched a national helpline to assist the different target groups.	
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Government/Ministry of Finance; Central Bank	http://www.euro.gov.mt	
Partnership agreement	Signed on 5 May 2006.	
Other issues		
ERM II entry	2 May 2005	
Twinning agreement	Between IE – MT – CY: communication and information strategy (finalised).	Between DE – PL: communication and information strategy and practical issues.

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (June 2006)

	Slovenia	Slovakia	Sweden
Changeover plan			
National target date for euro adoption	1 January 2007	1 January 2009	Not yet decided.
National co-ordinating institution	The Coordinating Committee for Technical Preparations to Introduce the Euro was created in July 2004.	Ministry of Finance	
(Approved) National Changeover Plan	A Masterplan for the Euro Changeover was approved in January 2005. First update adopted by the government on 2 February 2006. Both documents are available on: http://www.bsi.si/en/publications.asp?MaId=717 .	The National Changeover Plan was approved on 6 July 2005: http://www.nbs.sk/ZAKLNBS/PUBLIK/BROZURY/NARPLAN.PDF (Slovak) http://www.nbs.sk/ZAKLNBS/PUBLIK/BROZURY/NARPLANA.PDF (English).	
Changeover details			
Type of scenario	"Big bang".	"Big bang".	
Dual circulation period	1 January to 14 January 2007.	16 days.	
Exchange of national banknotes and coins	Commercial banks will exchange banknotes and coins free of charge until 1 March 2007; Banka Slovenije will exchange tolar banknotes without time limit free of charge, and tolar coins until 31 December 2016.	Commercial banks exchange banknotes until end 2009 and coins until June 2009 (free of charge). The Central Bank exchanges banknotes without time limit and coins for 5 years.	
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins	A campaign of the banking sector is planned for the rapid withdrawal of national banknotes and coins.		
Frontloading and sub-frontloading	Frontloading of coins to banks as of 1 September 2006, of banknotes as of 11 December 2006; sub-frontloading of coins as of 1 December 2006, of banknotes as of 11 December 2006; coin starter kits for the general public as of 15 December 2006.	One to four months prior to €-day.	
ATMs issuing euro only	ATMs will only dispense € 10 and € 20 banknotes as of €-day.	As of €-day ATMs will issue euro only.	
Change in euro only	Change will be given in euro only as of €-day.	Change will be given in euro only.	
Dual display of prices	Compulsory from 1 March 2006 till 30 June 2007.	Compulsory: from one month after fixing of conversion rate till one year after euro adoption. Voluntary: for further 6 months.	
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with retailers)	Price Watch Project: The Consumer Association of Slovenia is monitoring price developments in the retail sector for specific goods and services in co-operation with the Statistical Office of	Evolution of prices in 2008 and 2009 will be closely monitored; consumers will be informed of the results; consumers can raise complaints to supervisory bodies or apply to the courts; voluntary ethical code is prepared	

	the Republic of Slovenia and will publish the names of retailers who increase prices excessively.	with retailers and entrepreneurs.	
Adaptation of national law	The draft Introduction of the Euro Act has been sent to the ECB for consultation on 3 May 2006. Amendments to the Salary Tax Act have been adopted in December 2005; amendments to the Bank of Slovenia Act, to the Payment Transactions Act, to the Misdemeanours Act and to the Companies Act have been adopted in April 2006. A draft amendment to the Collateralisation Act has been submitted to the parliament in April 2006.	"Umbrella law" planned to be adopted by 1 January 2008. The necessary amendments to existing legislation have been identified by January 2006 and are envisaged to be adopted in 2008 at the latest.	
Euro banknotes and coins			
Design of the national side	Approved.	Final design of the national side for the euro coins was chosen by public tender followed by an opinion poll and announced in December 2005.	
Nr of different coin designs	8 designs.	3 designs.	
Coin supplier	Coins to be minted by national mints abroad; the Mint of Finland has been chosen as producer of euro coins.	National Mint.	
Estimation on the need for banknotes and coins	94 million banknotes and 234 million coins.	400 million coins.	
Communication activities			
Communication strategy	Endorsed by Bank of Slovenia on 19 May 2005 and by the government on 2 June 2005.	Communication strategy on the euro introduction in the Slovak Republic is part of the National Changeover Plan.	
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Government/Ministry of Finance; Central Bank	National website on euro changeover: http://www.evro.si , activated on 15 February 2006. Special section on the euro on the webpage of Bank of Slovenija: http://www.bsi.si . Toll-free phone line: 080 2002 (Evrophon).	http://euro.vlada.gov.sk ; http://www.euromena.sk .	
Partnership agreement	Signed on 8 November 2005		
Other issues			
ERM II entry	28 June 2004	28 November 2005	
Twinning agreement	Between NL – SI – LT: communication and information strategy.	Between AU – SK: communication and information strategy; Between BE – SK: technical issues related to the changeover.	

ANNEX 4 - Euro coins designs of the future national sides of Slovakia

2-euro coins

1-euro coin

50-cent coin

20-cent coin

10-cent coin

**Copper plated coins
(1-,2- and 5-cent coins)**

ANNEX 5 - State of public opinion in the recently acceded Member States

The European Commission recently commissioned a new Eurobarometer survey on the public opinion in the recently acceded Member States concerning citizens' attitudes to and knowledge on the introduction of the euro. Gallup Europe conducted this survey in April 2006. This was the third such Eurobarometer survey after September 2004 and 2005, again polling over 10,000 citizens.

1. The perception and support for the single currency improved

The overall perception and support for the euro has markedly improved, even exceeding the more favourable levels of September 2004, thus probably reflecting the improved general climate in Europe over the last months. The consequences of the introduction of the euro for the country and on personal level are deemed much more positive: 52% think that the euro would be rather or very positive for the country and 46% on personal level, with the support being highest in Slovenia (58% and 53% respectively). In the perception of people, the overall environment has become more in favour of their country joining the euro area. However, the level of support varies widely among countries. The population in the three Baltic States are the least happy about the forthcoming replacement of their national currency.

2. The knowledge about the euro remains mixed

Respondents in the recently acceded Member States are relatively familiar with the common currency: most people have seen euro banknotes (80%) or euro coins (75%), although much less used them already (45% and 41% respectively). This level of information is essentially unchanged relative to last year. As in the past, Slovenes are most familiar with the euro banknotes and coins. The usage of the euro has slightly increased but varies widely between countries. However, only a minority (46% for banknotes and 41% for coins) is able to correctly identify whether or not the designs differ between countries.

The knowledge among the general public about the framework conditions for euro adoption has not improved. Only 38% (unchanged since September 2005) are able to indicate the correct number of euro-area Member States. While all new Member States are expected to join the euro area in due time, a significant majority (69% compared with 58% in the previous survey) believes that their country can choose whether or not to introduce the euro. Opinions on the expected date of euro introduction seem to converge with a realistic assessment of the national target dates.

3. Citizens want to be informed early on

According to the survey, more people feel well-informed than in the previous survey (37% relative to 32%), most notably in Slovenia, suggesting that the communication efforts on European and national level are starting to bear fruit. However, the majority of citizens (60%) still consider themselves not very or not at all informed. The perceived level of information is disappointingly low in some countries with more imminent national target dates for euro introduction such as Latvia, Malta, Estonia and Cyprus. Respondents confirmed previous results that early information on the introduction of the euro is appreciated.

As regards the source of information on the euro, the current survey confirms that people trust above all National Central Banks (77%), followed by the European Institutions (70%). As regards the channels, strongest preference is expressed for traditional media (TV, papers,

radio) but also internet, and banks even though the use of bank services is still relatively low in some of these countries. Most citizens identify practical information as the preferred topics for the national campaigns e.g. the conversion rate (93%) and the changeover scenario (90%). 92% seek information on how to avoid price abuses. The current survey confirms that the dual display of prices (86%) and amounts on bills and invoices (76%) is judged the most essential tool for preparing the population for the new scale of values.

4. People's expectations and fears regarding the adoption of the euro are subdued

The picture in this respect is somewhat mixed and contradictory. Expectations towards the euro as an international currency and towards the role of Europe in the world are increasingly positive. Concerns about the loss of control over economic policy or the loss of national identity are lowering. A broad and increasing majority expects tangible benefits for daily life like for travelling and price transparency.

Since the introduction of the euro in 1999, prices have been stable and inflation rates in the euro area did not exceed 2.4% p.a. Surprisingly, most citizens in the new Member States (46%) fear that the introduction of the euro will increase inflation in their country. Albeit rising, the share of those who believe that the euro might help to maintain price stability remains low at 29%.